

**OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNOG
PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE I FINANCIJSKIH PLANOVA
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA 2013. GODINU**

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. MAKROEKONOMSKI OKVIR	4
3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	6
4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	9
5. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	13
6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	14
7. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI	15
8. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE	17

1. UVOD

U odnosu na studeni 2012. godine kada je pripreman proračun za 2013. godinu, znatno su izmijenjene makroekonomske okolnosti u Europskoj uniji, te pogotovo u našem neposrednom okruženju. Tako su projekcije rasta i vanjskotrgovinske razmjene bitno smanjene, što utječe i na gospodarsku aktivnost Republike Hrvatske kao male i otvorene države gospodarski integrirane u europski prostor.

U navedenom razdoblju intenzivirana su i negativna kretanja u domaćem gospodarstvu, što je vidljivo i iz kretanja visokofrekventnih gospodarskih pokazatelja. Smanjene su i ocjene kreditnog rejtinga države te pojedinih institucija javnog sektora u Hrvatskoj. Navedena kretanja djelovala su i na usporavanje dinamike planiranih investicija. Slijedom navedenog izmijenjen je projicirani rast bruto domaćeg proizvoda za 2013. godinu s 1,8% na 0,7%.

I u navedenim negativnim okolnostima Republika Hrvatska nastavlja s fiskalnom konsolidacijom, rasterećenjem realnog sektora, poboljšanjem poslovne klime te osnaživanjem razvoja prvenstveno kroz efikasno korištenje fondova Europske unije. Zatvaranje fiskalnih neravnoteža je nužno kako bi se pojačala održivost javnih financija, poboljšala percepcija države na financijskim tržištima te stvorili uvjeti za ekonomski oporavak i dugoročni održiv razvoj.

Nastavno na izmijenjene projekcije rasta smanjene su agregatne projekcije prihoda u odnosu na prvotni plan za 2013. godinu. Navedene projekcije uključuju i jednokratno očekivano povećanje prihoda zbog ostvarenih prihoda od imovine. U sklopu rebalansa nisu planirane dodatne promjene porezne politike, ali se nastavlja rad na pripremama najavljenih poreznih reformi s ciljem daljnjeg smanjenja poreznog tereta na rad kao i aktivnosti za smanjenje porezne evazije te ujednačavanja tržišnih uvjeta za sve porezne obveznike u Republici Hrvatskoj.

S ciljem nastavka fiskalne konsolidacije koja je nužna zbog održivosti opterećenja društva postojećom razinom duga te troškovima njegovog financiranja, planira se smanjenje rashoda državnog proračuna, ali i izvanproračunskih korisnika te jedinica lokalne uprave u odnosu na prvotni plan. Pri tome se na rashodnoj strani proračuna planiraju selektivni rezovi i preraspodjele kako bi se što manje negativno djelovalo na potencijalni rast, te nastavak ulaganja, iako u smanjenom obujmu, u energetiku, prometnu infrastrukturu, turizam te povećanje ulaganja u obrazovanje. Navedeno je u skladu s preporukama Europske komisije državama članicama u svrhu stvaranja uvjeta za održivi oporavak i rast (*Annual Growth Survey 2013*).

Slijedom navedenih izmjena projekcija prihoda i rashoda predviđeni manjak državnog proračuna bi se u odnosu na plan proračuna za 2013. godinu smanjio za 0,2 postotna boda odnosno s 3,2% na razinu od 3% bruto domaćeg proizvoda. Isti bi u odnosu na izvršenje 2012. godine ostao nepromijenjen. Slične promjene planirane su i kod izvanproračunskih korisnika, ali uz predviđeno smanjenje manjka od 0,3 postotna boda odnosno s 0,7% na 0,4% bruto domaćeg proizvoda. Kod lokalne države se ne planiraju relativne promjene u odnosu na ranije planove.

Agregatno, na razini konsolidirane opće države, planira se smanjenje manjka u odnosu na plan proračuna za 2013. godinu od 0,5 postotnih bodova, te bi predviđeni manjak iznosio 3,4% bruto domaćeg proizvoda.

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR

U razdoblju od izrade Prijedloga proračuna za 2013. godinu do danas došlo je do intenziviranja negativnih gospodarskih kretanja, kako u domaćem gospodarstvu, tako i u međunarodnom okruženju. Naime, 2012. godina završena je sa smanjenjem domaće gospodarske aktivnosti od 2,0%, što predstavlja nepovoljnije ostvarenje od tadašnjih očekivanja, dok je gospodarstvo Europske unije, s kojim je hrvatsko gospodarstvo iznimno trgovinski i financijski povezano, zabilježilo pad od 0,3%. Osim toga, zbog nužnosti daljnjih ušteda u proračunu opće države, planirane kapitalne investicije za 2013. godinu bit će djelomično smanjene. Isto tako, prema najnovijim projekcijama Europske komisije iz veljače ove godine, snižene su projekcije rasta za gospodarstvo EU u 2013. godini s 0,4% na 0,1%. Zbog svega navedenog, projekcija gospodarskog rasta od 1,8% iz Prijedloga proračuna za 2013. godinu korigirana je naniže te sada iznosi 0,7%.

Kretanja početkom 2013. godine još uvijek ne ukazuju na preokretanje trenda u gospodarskoj aktivnosti, iako su u siječnju zabilježena pozitivna ostvarenja kod industrijske proizvodnje (međugodišnji rast od 3,4%)¹. S druge strane, promet od trgovine na malo realno je smanjen 5,3%, broj noćenja turista zabilježio je međugodišnje smanjenje od 10,6%, dok je robni izvoz smanjen 8,9%, a uvoz porastao 2,0%. Početkom 2013. godine nastavljena su nepovoljna kretanja na tržištu rada pa je tako prosječan broj registriranih nezaposlenih povećan za 35,1 tisuću ili 10,4% na međugodišnjoj razini u prva dva mjeseca 2013. Prvenstveno zbog snažnog učinka prijenosa inflacije iz prošle godine, prosječna inflacija je iznosila 5,1% u prva dva mjeseca 2013. godine.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji

	2011.	2012.	I 2013.	II 2013.	I - II 2013.
Bruto domaći proizvod, realno, međugod. promjena u %	0,0	-2,0	-	-	-
Industrijska proizvodnja, kal. pr., međugod. promjena u %	-1,2	-5,5	3,4	-	-
Promet od trgovine na malo, realno, međugod. promjena u %	1,0	-4,2	-5,3	-	-
Broj noćenja turista, međugod. promjena u %	7,0	4,0	-10,6	-	-
Indeks građevinskih radova, međugod. promjena u %	-9,1	-11,8	-	-	-
Indeks potrošačkih cijena, međugod. promjena u %	2,3	3,4	5,2	4,9	5,1
Prosječna mjesečna bruto plaća (HRK)	7.796	7.875	-	-	-
Broj registriranih nezaposlenih	305.333	324.323	372.003	375.400	373.702
Broj zaposlenih	1.411.237	1.377.153	1.323.729	-	-
Stopa registrirane nezaposlenosti (%)	17,8	19,1	21,9	-	-
Izvoz roba, HRK, međugod. promjena u %	9,8	1,4	-8,9	-	-
Uvoz roba, HRK, međugod. promjena u %	9,7	0,4	2,0	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

Unatoč pretežno negativnim kretanjima s početka godine, u 2013. godini i dalje se očekuje početak postupnog oporavka domaćeg gospodarstva. Najnovije projekcije tako ukazuju na realni rast bruto domaćeg proizvoda od 0,7% u 2013. godini, što je i dalje prije svega temeljeno na rastu investicija javnog sektora, unatoč njihovom smanjenom obujmu u odnosu na ranija predviđanja. Osim toga, intenziviranje napora Vlade RH u privlačenju i jačanju investicija privatnog sektora trebalo bi doprinijeti i početku oporavka investicija privatnog sektora u drugoj polovici godine. Nasuprot ranijim očekivanjima o blagom rastu potrošnje kućanstava, prvenstveno kao rezultat snažnijeg realnog smanjenja raspoloživog dohotka stanovništva, u 2013. godini predviđa se njen blagi realni pad. U skladu s provođenjem fiskalne konsolidacije, i dalje se procjenjuje realno smanjenje državne potrošnje u 2013.

¹ Prema kalendarski prilagođenim indeksima.

godini. Spomenuto smanjenje projekcija gospodarskog rasta za Europsku uniju, naše najvažnije izvozno tržište, djelovalo je na smanjenje očekivane stope rasta izvoza roba i usluga za 2013., a, u skladu sa slabijim oporavkom finalne potražnje od ranije očekivanog, snižena je i realna stopa rasta uvoza roba i usluga. Projekcija prosječne inflacije mjerene indeksom potrošačkih cijena u 2013. godini ostala je nepromijenjena u odnosu na ranija očekivanja te iznosi 3,2%. Značajan utjecaj na inflaciju, posebice u prvoj polovici godine, imat će snažan učinak prijenosa inflacije iz prošle godine, dok se u drugoj polovici godine očekuje slabljenje inflatornih pritisaka.

3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Krajem 2012., kao i početkom 2013. godine, nastavljena su negativna gospodarska kretanja. Kako je gospodarski pad bio veći od očekivanog, time su se promijenile i makroekonomske pretpostavke za 2013., te je stoga nužna i korekcija proračunskih prihoda u odnosu na planirane u proračunu iz studenog 2012. godine. Međutim, zbog planirane uplate jednokratnih prihoda u iznosu od 1,3 milijarde kuna te niza mjera usmjerenih na bolju naplatu, projicirano smanjenje prihoda je manje od onog koje bi se očekivalo uslijed smanjenja gospodarskog rasta. Jačanje fiskalne discipline kojom se ostvaruje bolja naplata nastavlja se i u 2013. godini, a uvedene su i nove mjere, poput primjene fiskalnih blagajni. U skladu s navedenim, u 2013. očekuju se nešto manji prihodi od prvotno planiranih. Prema novom planu, ukupni prihodi iznose 113,4 milijarde kuna, što predstavlja smanjenje od 253,9 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan. Pritom prihodi poslovanja iznose 113,1 milijardu kuna, a prihodi od prodaje nefinancijske imovine 289,8 milijuna kuna.

Prihodi od poreza

Prihodi od poreza su novim planom za 2013. godinu planirani u iznosu od 66,2 milijarde kuna, što je smanjenje od 950,9 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan proračuna. Najveće smanjenje bilježe prihodi od PDV-a te prihodi od posebnih poreza i trošarina, kao rezultat smanjenja ekonomske aktivnosti.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak prema novom planu za 2013. godinu iznose 1,2 milijarde kuna odnosno 43,2 milijuna kuna manje u usporedbi s prvotnim planom proračuna, a uzrok tome je sporiji oporavak tržišta rada nego li je to bilo prvotno očekivano.

Porez na dobit

Prihodi od poreza na dobit prema novom planu za 2013. godinu iznose 7,3 milijarde kuna i za 69,4 milijuna kuna su manji od prvotno planiranih zbog slabijih rezultata poslovanja poduzeća u odnosu na očekivane.

Porezi na imovinu

Prihodi od poreza na promet nekretnina nisu se značajnije mijenjali u odnosu na originalni proračun, a iznose 396,3 milijuna kuna.

Porez na dodanu vrijednost

Novi plan prihoda od poreza na dodanu vrijednost manji je za 460,8 milijuna kuna u odnosu na prvotni proračun te iznosi 43 milijarde kuna. Projekcija prihoda od PDV-a temelji se na očekivanom realnom padu osobne potrošnje te uzima u obzir fiskalne efekte zakonskih izmjena u oporezivanju porezom na dodanu vrijednost, a koji su stupili na snagu u 2013., kao i cjelogodišnje efekte zakonskih izmjena iz ožujka 2012. godine. Uvođenje fiskalnih blagajni od 1. siječnja 2013. godine rezultirat će boljom naplatom poreznih prihoda kod prometa gotovinom i sprječavanjem izbjegavanja porezne obveze.

Posebni porezi i trošarine

Prihodi od posebnih poreza i trošarina prema prijedlogu izmjena i dopuna proračuna za 2013. godinu bilježe smanjenje od 357,9 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan, a iznose 11,8 milijardi kuna. Smanjenje originalne projekcije prihoda rezultat je daljnjeg smanjenja potrošnje trošarinskih proizvoda, prvenstveno naftnih derivata. Stoga, prihodi od trošarina na energente i električnu energiju bilježe najveće smanjenje i to u iznosu od 370,6 milijuna kuna.

Projekcija prihoda od trošarina temelji se na očekivanom kretanju potrošnje trošarinskih proizvoda te uzima u obzir i efekte izmijenjenog Zakona o trošarinama.

Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije

Ovi porezni prihodi nisu se mijenjali u odnosu na plan proračuna te iznose 1,1 milijardu kuna.

Doprinosi

Novim planom za 2013. godinu prihodi od socijalnih doprinosa projicirani su u iznosu od 37,6 milijardi kuna i bilježe smanjenje od 438,6 milijuna kuna u odnosu na originalni plan. Ova projekcija izrađena je na temelju očekivanih kretanja na tržištu rada uz cjelogodišnje učinke smanjenja stope doprinosa za zdravstveno osiguranje te bolje naplate po osnovi prihoda od doprinosa.

Pomoći

Prihodi od pomoći prema novom planu za 2013. planirani su u iznosu od 2,7 milijardi kuna i nisu se mijenjali u odnosu na plan proračuna.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine iznose 1,7 milijardi kuna i rastu za 624,2 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan proračuna. Ovo povećanje proizlazi iz prihoda od dividendi i prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima. Pri tome se 380 milijuna kuna odnosi na prihode od dobiti HNB-a te 250 milijuna kuna na planirane prihode od dividendi INA-e.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada novim planom za 2013. godinu povećani su za 523 milijuna kuna u odnosu na originalni plan i iznose 4,2 milijarde kuna. Osnovni razlog povećanju ove kategorije jest planirani prihod HANDA-e na ime namjenskih sredstava iz goriva iz prethodnog razdoblja. Naime, kako je HANDA postala proračunski korisnik, dužna je prihode iz prethodnih razdoblja koji se odnose na usklađenje rezervi naftnih derivata uplatiti u državni proračun.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija ostaju na razini plana proračuna, a planiraju ih sami korisnici.

Kazne, upravne mjere i ostali prihodi

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostalih prihoda novim planom za 2013. godinu iznose 527,2 milijuna kuna i manji su za 11,7 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine se novim planom za 2013. godinu nisu mijenjali u odnosu na usvojeni proračun i iznose 289,8 milijuna kuna.

Tablica 2. Prihodi državnog proračuna za 2013. godinu

(milijuni HRK)	Plan 2013.	Povećanje / smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
PRIHODI POSLOVANJA	113.364	-254	113.110	99,8
1. Prihodi od poreza	67.168	-951	66.217	98,6
Porez na dohodak	1.287	-43	1.244	96,6
Porez na dobit	7.352	-69	7.283	99,1
Porezi na imovinu	394	3	396	100,7
Porezi na robu i usluge	56.984	-836	56.148	98,5
- Porez na dodanu vrijednost	43.419	-461	42.959	98,9
- Porez na promet	134	-4	130	97,2
- Posebni porezi i trošarine	12.156	-358	11.798	97,1
- Ostali porezi na robu i usluge	531	-2	529	99,6
- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	34	1	34	101,8
- Naknade za priređivanje igara na sreću	710	-12	698	98,3
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.143	0	1.143	100,0
Ostali prihodi od poreza	8	-5	3	37,5
2. Doprinosi	38.074	-439	37.635	98,8
3. Pomoći	2.728	0	2.728	100,0
4. Prihodi od imovine	1.105	624	1.729	156,5
Prihodi od financijske imovine	55	605	659	1.208,5
Prihodi od nefinancijske imovine	1.006	23	1.029	102,3
Prihodi od kamata za dane zajmove	45	-4	41	92,1
5. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	3.676	523	4.199	114,2
6. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	75	0	75	100,0
7. Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	539	-12	527	97,8
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	290	0	290	100,0
1. Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	20	0	20	100,0
2. Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	268	0	268	100,0
3. Prihodi od prodaje proizvedene katkotrajne imovine	2	0	2	100,0
UKUPNI PRIHODI PRORAČUNA	113.653	-254	113.400	99,8

Izvor: Ministarstvo financija

4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. godinu ukupni rashodi smanjuju se za 874 milijuna kuna odnosno sa 124,5 milijardi kuna na 123,6 milijarde kuna. Navedenim izmjenama zahvaćeni su samo oni proračunski korisnici kod kojih su uočena moguća smanjenja ranije planiranih rashoda.

Proračunski korisni kod kojih je planirano smanjenje rashoda su:

- Ministarstvo gospodarstva – 270 milijuna kuna
- Ministarstvo obrane – 153 milijuna kuna
- Ministarstvo poljoprivrede – 130 milijuna kuna
- Ministarstvo zdravlja – 120 milijuna kuna
- Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture – 107 milijuna kuna
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU – 104 milijuna kuna
- Ministarstvo poduzetništva i obrta – 35 milijuna kuna

Povećanje rashoda imali su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (40 milijuna kuna) te Vlada RH (5,2 milijuna kuna) dok su Ministarstvo rada i mirovinskog sustava te Ministarstvo financija izvršili preraspodjele ne mijenjajući svoje limite.

Obrazloženje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja smanjuju se za 1,2 milijarde kuna i iznose 121,5 milijardi kuna. Najznačajnija smanjena odnose se na ostale rashode (891,8 milijuna kuna), pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države (183,9 milijuna kuna) i subvencije (124,9 milijuna kuna). Rashodi za nabavu nefinancijske imovine povećavaju se za 299,9 milijuna kuna.

Tablica 3. Rashodi državnog proračuna

(milijuni HRK)	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
UKUPNO	124.520	-874	123.646	99,3
3 Rashodi poslovanja	122.625	-1.174	121.452	99,0
31 Rashodi za zaposlene	20.704	6	20.710	100,0
32 Materijalni rashodi	8.638	106	8.743	101,2
34 Financijski rashodi	10.076	-24	10.052	99,8
35 Subvencije	6.056	-125	5.931	97,9
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	6.922	-184	6.738	97,3
37 Naknade građ. i kućan. na tem. osig. i dr. naknade	64.112	-60	64.051	99,9
38 Ostali rashodi	6.118	-892	5.226	85,4
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.895	300	2.195	115,8

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodi poslovanja

Rashodi poslovanja iznose 121,5 milijardi kuna. Od ukupnih rashoda poslovanja najveći dio odnosi se na:

- naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u iznosu od 64,1 milijardu kuna što je za 0,1% manje u odnosu na plan,
- rashode za zaposlene u iznosu od 20,7 milijardi kuna koji su zadržani na razini plana.

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene izmjenama i dopunama državnog proračuna zadržavaju se na razini plana..

Materijalni rashodi

Ukupni materijalni rashodi povećavaju se za 105,6 milijuna kuna. Najveće povećanje od 160,6 milijuna kuna odnosi se na promjenu u klasificiranju rashoda aktivnosti HANDA-e, koji su se dosada iskazivali u okviru kategorije ostalih rashoda. Ova reklasifikacija je napravljena iz razloga što se rashodi proračunskih korisnika trebaju u državnom proračunu iskazivati po prirodnoj vrsti rashoda za koje su namijenjena. Nadalje, povećanje materijalnih rashoda uključuje i rast od 40 milijuna kuna potrebnih za usluge savjetnika za privatizaciju Hrvatske poštanske banke i Croatia osiguranja d.d. te 39,4 milijuna kuna potrebnih za ugovorno financiranje znanstvene djelatnosti. S druge strane, na ovoj kategoriji ostvarene su i određene uštede kod pojedinih proračunskih korisnika, što rezultira prvotno spomenutim povećanjem materijalnih rashoda.

Financijski rashodi

Financijski rashodi smanjuju se za 24,1 milijun kuna kao rezultat smanjenja kamata po sudskim presudama i iznose 10,1 milijardu kuna.

Subvencije

Rashodi za subvencije smanjuju se za 125 milijuna kuna i iznose 5,9 milijardi kuna.

Zbog promjene ugovornih uvjeta, smanjena su sredstva za restrukturiranje brodogradilišta i to za 150 milijuna kuna. Također, smanjena su sredstva za održavanje željezničke infrastrukture i regulaciju prometa za 344,8 milijuna kuna. Međutim, istodobno su povećana sredstva potrebna za izravna plaćanja u poljoprivredi i to za 101,7 milijuna kuna, provedbu ugovora o koncesiji Bina-Istra za 106,7 milijuna kuna, očuvanje prometne povezanosti regija za 115 milijuna kuna te aktivnu politiku zapošljavanja za 27 milijuna kuna (za programe za zapošljavanje, usavršavanja i samozapošljavanja u koje će biti uključeno dodatnih 1.000 osoba).

Pomoći

Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države smanjuju se za 183,9 milijuna kuna i to najvećim dijelom za sustave navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda 74,5 milijuna kuna. Unutar ove kategorije smanjuju se i izdvajanja za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja za 77,1 milijun kuna budući da se iskazuje manji interes za komunalne javne radove zbog promjene uvjeta sufinanciranja, odnosno sudjelovanja izvođača javnih radova u istom omjeru sredstava kao i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Naknade građanima i kućanstvima

Kako se ne bi ugrozio životni standard građana ovi rashodi smanjuju se za svega 60,4 milijuna kuna i to prvenstvenog zbog smanjenja sredstava potrebnih za zdravstvenu zaštitu na radu u iznosu od 105 milijuna kuna uvažavajući dosada utrošena i rezervirana sredstva te očekivanu dinamiku trošenja do kraja godine. Istovremeno se povećavaju sredstva potrebna za aktivnu politiku zapošljavanja u iznosu od 45,1 milijun kuna za zapošljavanje, stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa i potpore za očuvanje radnih mjesta za dodatnih 3.000 osoba.

Ostali rashodi poslovanja

Ostali rashodi poslovanja smanjuju se za 891,8 milijuna kuna i to prvenstveno zbog već spomenute reklasifikacije rashoda u okviru aktivnosti HANDA-e u iznosu od 659 milijuna kuna, smanjenja investicijske potpore u poljoprivredi i ribarstvu u iznosu od 142,3 milijuna kuna te sredstava za razvoj i stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi u iznosu od 45 milijuna kuna.

Kako je nakon provedene analize stanja uočena drugačija dinamika realizacije kapitalnih projekata financiranih iz pretpripravnih fondova Europske unije i zajmova od planirane, bilo je potrebno korigirati planirane veličine za sigurnost željezničkog prometa, infrastrukture i žičara te su iste smanjene za 213,1 milijun kuna.

Povećana su sredstva potrebna za razvoj pomorskog prometa i lučke infrastrukture i to u iznosu od 182,6 milijuna kuna.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine povećavaju se za 299,9 milijuna kuna i to prvenstveno zbog reklasifikacije rashoda u okviru aktivnosti HANDA-e u iznosu od 351,5 milijuna kuna.

Tablica 4. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

(milijuni HRK)	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.895	300	2.195	115,8
41 Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	88	-1	88	99,4
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	1.656	-51	1.605	96,9
43 Rashodi za nabavu pl.metala i ost.pohr.vrijednosti	6	0	6	100,0
44 Strateške zalihe	11	352	363	3.295,6
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinan. imovini	133	0	133	100,0

Izvor: Ministarstvo financija

Obrazloženje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji

Sa ciljem povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava u nastavku se u okviru obrazloženja rashoda državnog proračuna, daje prikaz rashoda po funkcijskoj klasifikaciji.

Rashodi državnog proračuna gledano kroz funkcijsku klasifikaciju, odnosno prema svojoj namjeni, prvenstveno se smanjuju za ekonomske poslove u iznosu od 516,5 milijuna kuna i to najvećim dijelom zbog smanjenja sredstava potrebnih za održavanje željezničke infrastrukture i restrukturiranje brodogradilišta. Uz navedeno, smanjuju se rashodi za obranu u iznosu od 153,3 milijuna kuna, zdravstvo u iznosu od 120 milijuna kuna (zdravstvena zaštita na radu) i za usluge unapređenja stanovanja i zajednice u iznosu od 119,4 milijuna kuna (stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi).

Sredstva za socijalnu zaštitu smanjena su za svega 63,4 milijuna kuna. Izdvajanja za obrazovanje, javni red i sigurnost, opće javne usluge te rekreaciju, kulturu i religiju su u pravilu zadržana na razini plana.

Tablica 5. Rashodi državnog proračuna po funkcijskoj klasifikaciji

(milijuni HRK)	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
UKUPNO	124.520	-874	123.646	99,3
01 Opće javne usluge	17.930	68	17.998	100,4
02 Obrana	4.810	-153	4.657	96,8
03 Javni red i sigurnost	6.934	0	6.934	100,0
04 Ekonomski poslovi	14.181	-517	13.665	96,4
05 Zaštita okoliša	578	31	609	105,3
06 Usluge unapređenja stanovanja i zajednice	1.365	-119	1.246	91,3
07 Zdravstvo	19.308	-120	19.188	99,4
08 Rekreacija, kultura i religija	1.743	0	1.743	100,0
09 Obrazovanje	9.983	0	9.983	100,0
10 Socijalna zaštita	47.688	-63	47.624	99,9

Izvor: Ministarstvo financija

5. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupnih prihoda u iznosu od 113,4 milijarde kuna te ukupnih rashoda u iznosu od 123,6 milijardi kuna, planira se smanjenje ukupnog manjka državnog proračuna s 10,9 na 10,2 milijardi kuna odnosno na razinu od 3% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda za 2013. godinu.

Tablica 6. Ukupni manjak državnog proračuna

<i>(milijuni HRK)</i>	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
Prihodi (6+7)	113.653	-254	113.400	99,8
Prihodi poslovanja (6)	113.364	-254	113.110	99,8
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	290	0	290	100,0
Rashodi (3+4)	124.520	-874	123.646	99,3
Rashodi poslovanja (3)	122.625	-1.174	121.452	99,0
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	1.895	300	2.195	115,8
Ukupni manjak/višak	-10.867	620	-10.247	
<i>% BDP-a</i>	<i>-3,2</i>		<i>-3,0</i>	

Izvor: Ministarstvo financija

6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Planirani manjak državnog proračuna financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova.

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 29,4 milijarde kuna. U isto vrijeme, ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planiraju se na razini od 19,1 milijardu kuna.

U strukturi primitaka od financijske imovine i zaduživanja najveći dio u iznosu od 21,2 milijarde kuna ili 72% čine primici od izdanih vrijednosnih papira što se odnosi na financiranje putem obveznica na inozemnom financijskom tržištu u iznosu od 14,2 milijarde kuna te obveznica na domaćem financijskom tržištu u iznosu od 7 milijardi kuna. Primici od zaduživanja kreditima i zajmovima na domaćem i inozemnom financijskom tržištu čine najveći dio preostalog iznosa ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja za 2013. godinu te se planiraju u iznosu od 5,1 milijardu kuna. Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici iznose 3 milijarde kuna od čega se najveći dio odnosi na privatizaciju Hrvatske poštanske banke i Croatia osiguranja. Preostali dio primitaka čine primljene otplate (povrati) glavnice danih zajmova u iznosu od 68,5 milijuna kuna.

U strukturi izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova najveći dio od 11,6 milijardi kuna ili 60,5% imaju izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova. Najveći dio preostalog iznosa ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova odnosi se na izdatke za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire u ukupnom iznosu od 4 milijarde kuna. Preostali dio ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova odnosi se na izdatke za dane zajmove te izdatke za dionice i udjele u glavnici. Izdaci za dane zajmove su planirani u iznosu od 2,4 milijarde kuna, dok su izdaci za dionice i udjele u glavnici planirani u iznosu od 1,2 milijarde kuna.

Tablica 7. Ukupni prihodi, rashodi i financiranje državnog proračuna

<i>(milijuni HRK)</i>	Plan 2013.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2013.	Indeks
PRIHODI POSLOVANJA	113.364	-254	113.110	99,8
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	290	0	290	100,0
RASHODI POSLOVANJA	122.625	-1.174	121.452	99,0
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.895	300	2.195	115,8
RAZLIKA - VIŠAK/MANJAK	-10.867	620	-10.247	
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	29.744	-380	29.364	98,7
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	18.877	240	19.117	101,3
PROMJENA U STANJU DEPOZITA	0	0	0	
NETO FINANCIRANJE	10.867	-620	10.247	

Izvor: Ministarstvo financija

7. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

Na razini izvanproračunskih korisnika tri su korisnika koja mijenjaju prvotni plan za 2013. godinu, a to su Hrvatske vode (HV), Hrvatske ceste (HC) te Agencija za upravljanje državnom imovinom (AUDIO). Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU) i Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB) nemaju izmjena u svojem planu za 2013. godinu.

Prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 5,6 milijardi kuna, što je povećanje u odnosu na prvotni plan od 26,2 milijuna kuna. Ovo povećanje odnosi se na AUDIO i HV. U strukturi ukupnih prihoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika, najznačajniji izvor predstavljaju prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u iznosu od 2,8 milijardi kuna, a isti bilježe povećanje u odnosu na prvotni plan za 119,9 milijuna kuna. Pritom se najveći dio ovih prihoda odnosi na prihode vodnog gospodarstva Hrvatskih voda, odnosno najveće povećanje bilježi stavka naknada za uređenje voda. Sljedeća po veličini stavka su pomoći, a planirane su u iznosu od 1,9 milijardi kuna ili 80,5 milijuna kuna manje u odnosu na prvotni plan. Najveći dio ukupnih pomoći otpada na kapitalne pomoći iz državnog proračuna Hrvatskim cestama. Slijede prihodi od imovine, pri čemu najveći dio čine ostali prihodi od financijske imovine kod DAB-a. Prihodi od imovine svih izvanproračunskih korisnika su novim planom utvrđeni u iznosu od 779,3 milijuna kuna ili 8 milijuna kuna više u odnosu na prvotni plan za 2013. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija novim planom za 2013. godinu iznose 50,7 milijuna kuna, što je za 21,7 milijuna kuna manje od prvotnog plana. Preostali dio prihoda poslovanja odnosi se na kazne, upravne mjere i ostale prihode koji iznose 2 milijuna kuna.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine novim planom za 2013. godinu iznose 95,1 milijun kuna, što je za 15 milijuna kuna veće u odnosu na prvotni plan. Povećanje se odnosi na povećanje kod AUDIO-a, prvenstveno na prihodima od prodaje građevinskih objekata.

Rashodi poslovanja izvanproračunskih korisnika novim planom za 2013. godinu planirani su u iznosu od 4,3 milijarde kuna, što je za 229,1 milijun kuna više u odnosu na prethodni plan. Navedeno povećanje rashoda najvećim se dijelom odnosi na Hrvatske ceste, čiji su rashodi poslovanja novim planom uvećani za 182,1 milijun kuna. U strukturi rashoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika najveći dio se odnosi na materijalne rashode, koji su povećani za 358 milijuna kuna, odnosno iznose 2,5 milijardi kuna. Navedeno povećanje se u najvećem dijelu odnosi na usluge tekućeg i investicijskog održavanja kod Hrvatskih cesta koje su u prvotnom planu bile prikazane u kategoriji rashoda za nabavu nefinancijske imovine, a sada se zbog računovodstvenih promjena iskazuju u rashodima poslovanja. Drugo mjesto u strukturi ukupnih rashoda poslovanja izvanproračunskih korisnika zauzimaju ostali rashodi, pri čemu najveći dio čine kapitalne pomoći Hrvatskih voda. Ostali rashodi izvanproračunskih korisnika novim planom bilježe iznos od 673,2 milijuna kuna, što čini smanjenje od 65 milijuna kuna. Smanjenje u odnosu na prvotni plan bilježe jedino Hrvatske ceste na kategoriji kapitalnih donacija. Financijski rashodi su smanjeni za 49,8 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan te iznose 644,6 milijuna kuna. Navedeno smanjenje financijskih rashoda je na poziciji kamata za primljene kredite i zajmove Hrvatskih cesta. Slijede rashodi za zaposlene u planiranom iznosu od 308,7 milijuna kuna, čime bilježe povećanje u odnosu na prvotni plan za 20,3 milijuna kuna radi isplate otpremnina djelatnicima HFP-a temeljem sudskih presuda. Rashodi za pomoći iznose 172,8 milijuna kuna te se u odnosu na prvotni plan smanjuju za

34,5 milijuna kuna. Rashodi za subvencije se zadržavaju na istoj razini od 19,6 milijuna kuna, kao i rashodi za naknade građanima i kućanstvima na razini od 7,2 milijuna kuna.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika novim planom za 2013. godinu smanjeni su za 1,3 milijarde kuna te iznose 2,7 milijardi kuna. Smanjenje se bilježi kod HC-a na stavkama izvanrednog održavanja i ulaganja u državne ceste dok se smanjenje kod HV-a odnosi prvenstveno na kategoriju ostalih građevinskih objekata u dijelu programa investicijskih aktivnosti.

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 5,7 milijardi kuna i ukupno planiranih rashoda u iznosu od 7 milijardi kuna, planirani manjak izvanproračunskih korisnika je smanjen za 1,1 milijardu kuna odnosno s 2,4 na 1,3 milijarde kuna.

8. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE

Novim planom za 2013. godinu ukupni manjak proračuna konsolidirane opće države projiciran je na razini od 3,4% bruto domaćeg proizvoda. Pritom će manjak državnog proračuna iznositi 3% BDP-a, a izvanproračunskih korisnika 0,4% BDP-a, što je za 0,5 postotna boda manje u odnosu na prvotni plan. U isto vrijeme, jedinice lokalne države imat će uravnotežen proračun.

Tablica 8. Procjena ukupnog manjka/viška konsolidirane opće države

	Plan 2013.	Novi plan 2013.
Ukupni manjak/višak, državni proračun, % BDP-a	-3,2	-3,0
Ukupni manjak/višak, izvanproračunski korisnici, % BDP-a	-0,7	-0,4
Ukupni manjak/višak, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, % BDP-a	0,0	0,0
Ukupni manjak/višak proračuna opće države, % BDP-a	-3,9	-3,4

Izvor: Ministarstvo financija

U skladu s Akcijskim planom Vlade RH za provedbu inicijative – Partnerstvo za otvorenu vlast u RH za razdoblje 2012.-2013., Ministarstvo financija obvezno je iskazati podatke o strukturi javnog duga za proračunsku i prethodnu godinu kao i informacije o tome gdje se mogu pronaći podaci o učinku makroekonomskih pretpostavki na proračunske prihode, rashode i dug (analiza osjetljivosti). Spomenute informacije bit će sadržane u Ekonomskom programu RH, a u nastavku dajemo pregled strukture i kretanja javnog duga u 2012. odnosno projekcije za 2013. godinu.

Javni dug Republike Hrvatske krajem 2012. godine iznosio je 177,3 milijarde kuna te je povećan u odnosu na kraj 2011. za 21,3 milijarde kuna. Takvo povećanje javnog duga u promatranom razdoblju rezultat je ostvarenog manjka konsolidirane opće države u 2012. godini, ali i činjenice da je država preuzela obveze brodogradilišta, sukladno planovima restrukturiranja, u iznosu od 9,2 milijarde kuna u javni dug.

Udio javnog duga u BDP-u krajem 2012. godine iznosio je 53,7 posto. Inozemna komponenta javnog duga povećana je u odnosu na 2011. godinu za 10,1 milijardu kuna. Domaća komponenta javnog duga je u istom razdoblju zabilježila povećanje od 11,2 milijarde kuna.

Promatrano prema razinama državne vlasti, najveći dio javnog duga odnosi se na središnju državu koja je zabilježila iznos od 165,7 milijardi kuna, dok dug izvanproračunskih korisnika iznosi 9,6 milijardi kuna, a lokalnih jedinica 1,9 milijardi kuna. Pritom se središnja država najviše zadužuje na domaćem tržištu, slijedom čega domaća komponenta njenog duga bilježi udio od 63,6 posto u ukupnom dugu središnje države. Kod izvanproračunskih korisnika također prevladava domaća komponenta duga na koju se odnosi 76,2 posto ukupnog duga izvanproračunskih korisnika. Lokalna država se, također, u najvećoj mjeri zaduživala u zemlji bilježeći udio domaće komponente u ukupnom dugu lokalne države od 91,1 posto.

Sukladno planiranom manjku proračuna konsolidirane opće države, odnosno potrebama za financiranjem u 2013. godini, očekuje se da će javni dug na kraju godine iznositi 190,6 milijardi kuna ili 56,2% BDP-a. Pritom će se na domaću komponentu odnositi 59,3%, a na inozemnu 40,7% ukupnog javnog duga.

Grafikon 1: Kretanje i struktura javnog duga

